ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः

Table of Contents

3. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	3
3.3 तृतीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – वैकृतविधीनामभिधानं	3

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

3.3 तृतीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – वैकृतविधीनामभिधानं T.S.3.3.1.1 - Kramam

अग्ने तेजस्विन् । तेजस्विन् तेजस्वी । तेजस्वी त्वम् । त्वम् देवेषु । देवेषु भूयाः । भूयास्तेजस्वन्तम् । तेजस्वन्तम् माम् । मामायुष्मन्तम् । । । । आयुष्मन्तं वर्चस्वन्तम् । वर्चस्वन्तम् मनुष्येषु । मनुष्येषु कुरु । कुरु दीक्षायै। दीक्षायै च। च त्वा। त्वा तपसः। तपसश्च। च तेजसे। तेजसे जुहोमि। जुहोमि तेजोवित्। तेजोविदसि। तेजोविदिति तेजः – वित् । असि तेजः । तेजो मा । मा मा । मा होसीत् । हासीन् मा । मा ऽहम् । अहम् तेजः । तेजो हासिषम् । हासिषम् मा । मा माम् । माम् तेजः । तेजो हासीत् । हासीदिन्द्र । इन्द्रौजस्विन्न् । ओजस्विन्नोजस्वी । ओजस्वी त्वम् । त्वम् देवेषु । देवेषु भूयाः । भूया ओजस्वन्तम् । ओजस्वन्तम् माम् । ा । । मामायुष्मन्तम् । आयुष्मन्तं वर्चस्वन्तम् । वर्चस्वन्तम् मनुष्येषु ।

T.S.3.3.1.2 - Kramam

ओजसे जुहोमि। जुहोम्योजोवित्। ओजोविदसि। ओजोविदित्यों जः – वित् । अस्योजः । ओजों मा । मा मा । मा हासीत् । हासीन् मा । मा ऽहम् । अहमोजः । ओजो हासिषम् । हासिषम् मा । मा माम् । मामोजः । ओजो हासीत् । हासीथ् सूर्य । सूर्य भ्राजस्विन् । भ्राजस्विन् भ्राजस्वी । भ्राजस्वी त्वम् । त्वम् देवेषु । देवेषु भूयाः । भूया भ्राजस्वन्तम् । भ्राजस्वन्तम् माम् । मामायुष्मन्तम् । आयुष्मन्तं वर्चस्वन्तम् । वर्चस्वन्तम् मनुष्येषु । मनुष्येषु कुरु। कुरु वायोः। वायोश्चं। च त्वा। त्वा ऽपाम्। अपाम् च । च भ्राजसे । भ्राजसे जुहोमि । जुहोमि सुवर्वित् । सुवर्विदसि । सुवर्विदिति सुवः – वित् । असि सुवः । सुवर् मा । मा मा। मा हासीत्। हासीन् मा। मा उहम्। अह 🗸 सुवः। सुवर्. हासिषम् । हासिषम् मा । मा माम् । मा स् सुवः । सुवर् हासीत् । हासीन् मियं () । मियं मेधाम् । मेधाम् मियं ।

मयि प्रजाम् । प्रजाम् मयि । प्रजामिति प्र – जाम् । मय्यग्निः । अग्निस्तेजः । तेजो दधातु । दधातु मयि । मयि मेधाम् । मेधाम् मयि । मयि प्रजाम् । प्रजाम् मयि । प्रजामिति प्र–जाम् । मयीन्द्रः । इन्द्र इन्द्रियम् । इन्द्रियम् दधातु । दधातु मयि । मयि मेधाम् । मेधाम् मयि । मयि प्रजाम् । प्रजाम् मयि । प्रजामिति प्र – जाम् । मिय सूर्यः । सूर्यो भ्राजः । भ्राजो दधातु । दधात्विति दधातु ॥ 2 (७३।७४) (क्षत्रस्यं च – मयि – त्रयोविङ्शतिश्च) (४१) T.S.3.3.2.1 - Kramam वायुर्. हिंङ्कर्ता । हिङ्कर्ता ऽग्निः । हिङ्कर्तेति हिं – कर्ता । अग्निः प्रस्तोता । प्रस्तोता प्रजापतिः । प्रस्तोतेति प्र – स्तोता । प्रजापतिः साम । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । साम बृहस्पतिः । बृहस्पतिरुद्राता । उद्गाता विश्वे । उद्गातेत्युत् – गाता । विश्वे देवाः । देवा उपगातारः । उपगातारो मरुतः । उपगातार इत्युप – गातारः । मरुतः प्रतिहर्तारः । प्रतिहर्तार इन्द्रः । प्रतिहर्तार इति प्रति–हर्तारः । इन्द्रो निधनम् । निधनम् ते । निधनमिति नि – धनम् । ते देवाः । देवाः प्राणभृतः । प्राणभृतः प्राणम् । प्राणभृत इति प्राण – भृतः ।

प्राणम् मयि । प्राणमिति प्र – अनम् । मयि दधतु । दधत्वेतत् । एतद् वै । वै सर्वम् । सर्वमद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युरुपाकुर्वन्न् । उपाकुर्वन्नुद्गातृभ्यः । उपाकुर्वन्नित्युप – आकुर्वन्न् । उद्गातृभ्य उपाकरोति । उद्गातृभ्य इत्युद्गातृ – भ्यः । उपाकरोति ते । उपाकरोतीत्युप – आकरोति । ते देवाः । देवाः प्राणभृतः । प्राणभृतः प्राणम् । प्राणभृत इति प्राण – भृतः । प्राणम् मयि । प्राणमिति प्र – अनम् । मयि दधतु । दधत्विति । इत्याह । आहैतत् । एतदेव । एव सर्वम् । सर्वमात्मन्न् । आत्मन् धत्ते । धत्त इडा । इडा देवहूः । देवहूर् मनुः । देवहूरिति देव – हूः । मनुर् यज्ञनीः । यज्ञनीर् बृहस्पतिः । यज्ञनीरिति यज्ञ-नीः । बृहस्पतिरुक्थामदानि । उक्थामदानि राज्सिषत् । उक्थामदानीत्युंक्थ – मदानि । ्रा ्सिषद् विश्वे । विश्वे देवाः () । देवाः सूक्तवाचः । 3 (50/67) T.S.3.3.2.2 - Kramam सूक्तवाचः पृथिवि । सूक्तवाच इति सूक्त – वाचः । पृथिवि मातः । मातर् मा । मा मा । मा हिं स्सीः । हिं स्सीर् मधु । मधु मनिष्ये ।

मनिष्ये मधु । मधु जनिष्ये । जनिष्ये मधु । मधु वक्ष्यामि । वक्ष्यामि मधुं । मधुं वदिष्यामि । वदिष्यामि मधुंमतीम् । मधुंमतीम् देवेभ्यः । मधुमतीमिति मधु – मतीम् । देवेभ्यो वाचम् । वाचमुद्यासम् । उद्यास न् शुश्रूषेण्याम् । शुश्रूषेण्याम् मनुष्येभ्यः । मनुष्येभ्यस्तम् । तम् मा । मा देवाः । देवा अवन्तु । अवन्तु शोभायै । शोभायै पितरः । पितरो ऽनु । अनुमदन्तु । मदन्त्वितं मदन्तु ॥ ४ (28/30) (श्रज्सिषद् विश्वे देवा – अष्टाविज्ञातिश्व) (A2) T.S.3.3.3.1 - Kramam वसंवस्त्वा । त्वा प्र । प्र वृहन्तु । वृहन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दंसा । छन्दसा ऽग्नेः । अग्नेः प्रियम् । प्रियम् पाथः । पाथ उप । उपेहि । इहि रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा प्र । प्र वृहन्तु । वृहन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसेन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्रियम् । प्रियम् पार्थः । पाथ उप । उपेहि । इह्यादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा प्र । प्र वृहन्तु । वृहन्तु जागतेन । जागतेन छन्दंसा । छन्दंसा विश्वेषाम् । विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्रियम् । प्रियम् पार्थः । पाथ उप । उपेहि । इहि मान्दासु । मान्दासु ते । ते शुक्र । शुक्र शुक्रम् । शुक्रमा । आ धूनोमि ।

धूनोमि भन्दनासु। भन्दनासु कोतनासु। कोतनासु नूतनासु। नूतनासु रेशीषु। रेशीषु मेषीषु। मेषीषु वाशीषु। विश्वभृथ्स् । विश्वभृथ्सु माद्ध्वीषु। विश्वभृथ्स्वति ————। विश्वभृत् — सु। माद्ध्वीषु ककुहासु। ककुहासु शक्वरीषु। शक्वरीषु शुक्रासु। 5 (50/51)

T.S.3.3.3.2 - Kramam

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

तस्मै ते । ते सोम । सोम सोमाय । सोमाय स्वाहा । स्वाहोशिक् । उशिक त्वम् । त्वम् देव । देव सोम । सोम गायत्रेणं । गायत्रेण छन्दंसा । छन्दंसा ऽग्नेः । अग्नेः प्रियम् । ६ (५०/५१) T.S.3.3.3.3 - Kramam प्रियम् पाथः । पाथो अपि । अपीहि । इहि वशी । वशी त्वम् । त्वम् देव । देव सोम । सोम त्रैष्ट्रभेन । त्रैष्ट्रभेन छन्दसा । छन्दसेन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्रियम् । प्रियम् पार्थः । पाथो अपि । अपीहि । इह्यस्मथ्संखा । अस्मथ्संखा त्वम् । अस्मथ्संखेत्यस्मत् – सखा । त्वम् देव । देव सोम । सोम जागतेन । जागतेन छन्दंसा । छन्दंसा । । । । । विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्रियम् । प्रियम् पाथः । पाथो अपि । अपीहि । इह्या । आ नः । नः प्राणः । प्राण एतु । प्राण इति प्र – अनः । एतु परावतः । परावत आ । परावत इति परा – वतः । आ उन्तरिक्षात् । अन्तरिक्षाद् दिवः । दिवस्परि । परीति परि । आयुः पृथिव्याः । पृथिव्या अधि । अद्ध्यमृतम् । अमृतमिस । असि प्राणाय । प्राणाय त्वा । प्राणायेति प्र – अनाय ।

त्वेति त्वा ॥ इन्द्राग्नी मे । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । मे वर्चः । वर्चः कृणुताम् । कृणुतां वर्चः । वर्चः सोमः । सोमो बृहस्पतिः । बृहस्पतिरिति बृहस्पतिः () ॥ वर्चो मे । मे विश्वे । विश्वे देवाः । देवा वर्चः । वर्चो मे । मे धत्तम् । धत्तमश्चिना । अश्विनेत्यश्चिना ॥ दधन्वे वा । वा यत् । यदीम् । ईमनु । अनु वोचत् । वोचद् ब्रह्माणि । ब्रह्माणि वेः । वेरु । उ तत् । तदिति तत् ॥ परि विश्वानि । । । । विश्वानि काव्या । काव्या नेमिः । नेमिश्चक्रम् । चक्रमिव । इवाभवत् । अभवदित्यभवत् ॥ ७ (७५/८०) (शक्वरीष्व - ग्नेर् - बृहस्पतिः - पञ्चविङ्शतिश्च) (A3) T.S.3.3.4.1 - Kramam एतद् वै । वा अपाम् । अपाम् नामधेयम् । नामधेयम् गुह्यम् । । नामधेयमिति नाम – धेयम् । गुह्यं यत् । यदाधावाः । आधावा मान्दासु । आधावा इत्या – धावाः । मान्दासु ते । ते शुक्र । शुक्र शुक्रम् । शुक्र मा । आ धूनोमि । धूनोमीति । इत्याह । आहापाम् । अपामेव । एव नामधेयेन । नामधेयेन गृह्येन । नामधेयेनेति नाम – धेयेन । गुह्येन दिवः । दिवो वृष्टिम् । वृष्टिमव ।

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

अवं रुन्धे । रुन्धे शुक्रम् । शुक्रम् ते । ते शुक्रेण । शुक्रेण गृह्णामि । गृह्णामीति । इत्याह । आहैतत् । एतद् वै । वा अहः । अहो रूपम् । रूपं यत् । यद् रात्रिः । रात्रिः सूर्यस्य । सूर्यस्य । रुमयः । रुमयो वृष्ट्याः । वृष्ट्या ईशते । ईशते ऽहः । अहं एव । एव रूपेण । रूपेण सूर्यस्य । सूर्यस्य रिमिभिः । रिभिभिर् दिवः । रिभिभिरिति रिम – भिः । दिवो वृष्टिम् । वृष्टिम् च्यावयति । च्यावयत्या । आ ऽिसमञ्ज् । अस्मन्नुग्राः । च्यावयत्या । आ ऽिसमञ्ज् । अस्मन्नुग्राः । उग्रा अचुच्यवुः । 8 (50/54)

T.S.3.3.4.2 - Kramam

अचुच्यवुरिति । इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव ।

यथायजुरिति यथा – यजुः । एवैतत् । एतत् ककुहम् ।

ककुह ्र रूपम् । रूपं वृषभस्य । वृषभस्य रोचते । रोचते बृहत् ।

बृहदिति । इत्याह । आहैतत् । एतद् वै । वा अस्य । अस्य ककुहम् ।

ककुह ्र रूपम् । रूपं यत् । यद् वृष्टिः । वृष्टी रूपेण । रूपेणैव ।

एव वृष्टिम् । वृष्टिमव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यत् ते । ते सोम ।

सोमादाभ्यम् । अदाभ्यम् नाम । नाम जागृवि । जागृवीति ।

इत्याह । आहैषः । एष ह । ह वै । वै हिवषा । हिवषा हिवः । हविर् यजति । यजति यः । यो ऽदाभ्यम् । अदाभ्यम् गृहीत्वा । गृहीत्वा सोमाय । सोमाय जुहोति । जुहोति परा । परा वै । वा एतस्य । एतस्यायुः । आयुः प्राणः । प्राण एति । प्राण इति प्र - अनः । एति यः । 9 (50/52) T.S.3.3.4.3 - Kramam यो ऽ्शुम् । अ्शुम् गृह्णाति । गृह्णात्या । आ नः । नः प्राणः । प्राण एतु । प्राण इति प्र – अनः । एतु परावतः । परावत इति । परावत इति परा-वतः । इत्याह । आहायुः । आयुरेव । एव प्राणम् । प्राणमात्मन्न् । प्राणमिति प्र – अनम् । आत्मन् धत्ते । धत्ते ऽमृतम् । अमृतमिस । असि प्राणाय । प्राणाय त्वा । प्राणायेति प्र – अनाय । त्वेति । इति हिरण्यम् । हिरण्यमभि । अभि वि । व्यनिति । अनित्यमृतम् । अमृतं ँवै । वै हिरण्यम् । हिरण्यमायुः । आयुंः प्राणः । प्राणों उमृतेन । प्राण इति प्र – अनः । अमृतेनैव । एवायुः । आयुर् आत्मन् । आत्मन् धत्ते । धत्ते रातमानम् । शतमानम् भवति । शतमानमिति शत – मानम् । भवति शतायुः ।

रातायुः पुरुषः । रातायुरिति रात – आयुः । पुरुषः रातेन्द्रियः । शतेन्द्रिय आयुषि । शतेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः । आयुष्येव । एवेन्द्रिये । इन्द्रिये प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्यपः । अप उप । उप स्पृशति । स्पृशति भेषजम् । भेषजं वै । वा आपः () । आपो भेषजम् । भेषजमेव । एव कुंरुते । कुरुत इति कुरुते ॥ 10 (53/61) (उग्रा – एत्या – प – स्त्रीणि च) (४४) T.S.3.3.5.1 - Kramam वायुरिस । असि प्राणः । प्राणो नाम । प्राण इति प्र – अनः । नामं सवितुः । सवितुराधिपत्ये । आधिपत्ये ऽपानम् । आधिपत्य इत्याधि – पत्ये । अपानम् मे । अपानमित्यप – अनम् । मे दाः । दा श्रक्षुः । चक्षुरसि । असि श्रोत्रम् । श्रोत्रम् नाम । नाम धातुः । धातुराधिपत्ये । आधिपत्य आयुः । आधिपत्य इत्याधि – पत्ये । आयुर् मे । मे दाः । दा रूपम् । रूपमसि । असि वर्णः । वर्णो नाम । नाम बृहस्पतेंः । बृहस्पतेराधिपत्ये । आधिपत्ये प्रजाम् । आधिपत्य इत्याधि – पत्ये । प्रजाम् मे । प्रजामिति प्र – जाम् । मे दाः । दा ऋतम् । ऋतमसि । असि सत्यम् । सत्यम् नाम ।

नामेन्द्रस्य । इन्द्रस्याधिपत्ये । आधिपत्ये क्षत्रम् । आधिपत्य इत्याधि – पत्ये । क्षत्रम् मे । मे दाः । दा भूतम् । भूतमसि । असि भव्यम् । भव्यम् नाम । नाम पितृणाम् । पितृणामाधिपत्ये । आधिपत्ये ऽपाम् । आधिपत्य इत्याधि – पत्ये । अपामोषधीनाम् । ओषधीनाम् गर्भम् । गर्भम् धाः । धा ऋतस्य । ऋतस्य त्वा । त्वा व्योमने । व्योमन ऋतस्य । व्योमन इति वि – ओमने । ऋतस्य त्वा । 11 (50/59)

T.S.3.3.5.2 - Kramam

त्वा विभूमने । विभूमन ऋतस्य । विभूमन इति वि – भूमने । ऋतस्य त्वा । त्वा विधर्मणे । विधर्मण ऋतस्य । विधर्मण इति वि – धर्मणे । ऋतस्य त्वा । त्वा सत्याय । सत्यायर्तस्य । ऋतस्य त्वा । त्वा ज्योतिषे । ज्योतिषे प्रजापतिः । प्रजापतिर् विराजम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । विराजमपञ्यत् । विराजमिति वि – राजम् । अपञ्यत् तया । तया भूतम् । भूतम् च । च भव्यम् । भव्यम् च । चासृजत । असृजत ताम् । तामृषिभ्यः ।

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

ऋषिभ्यस्तिरः । ऋषिभ्य इत्यृषि – भ्यः । तिरो ऽदधात् । अदधात् । ताम् । ताम् जमदिग्नः । जमदिग्नस्तपसा । तपसा ऽपश्यत् । जपश्यत् तया । तया वै । वै सः । स पृश्चीन् । पृश्चीन् कामान् । जामानसृजत । असृजत तत् । तत् पृश्चीनाम् । पृश्चीनाम् पृश्चित्त्वम् । पृश्चित्त्वं यत् । पृश्चित्त्वमिति पृश्चि – त्वम् । यत् पृश्चयः । पृश्चयो गृह्यन्ते । गृह्यन्ते पृश्चीन् । पृश्चीनेव । प्व तैः । तैः कामान् । कामान् यजमानः । यजमानो ऽव । जामान् । स्त्रे वायुः । वायुरसि । असि प्राणः । प्राणो नाम । प्राण इति प्र – अनः । 12 (50/57)

T.S.3.3.5.3 - Kramam

नामेति । इत्याह । आह प्राणापानौ । प्राणापानावेव ।
प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । एवाव । अव रुन्थे । रुन्थे चक्षुः ।
चक्षुरिस । असि श्रोत्रम् । श्रोत्रम् नाम । नामेति । इत्याह । आहायुः ।
आयुरेव । एवाव । अव रुन्थे । रुन्थे रूपम् । रूपमिस ।
असि वर्णः । वर्णो नाम । नामेति । इत्याह । आह प्रजाम् ।
प्रजामेव । प्रजामिति प्र – जाम् । एवाव । अव रुन्थे । रुन्थ ऋतम् ।

ऋतमसि । असि सत्यम् । सत्यम् नाम । नामेति । इत्याह । आह क्षत्रम् । क्षत्रमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे भूतम् । भूतमसि । असि भव्यम् । भव्यम् नाम । नामेति । इत्याह । आह परावः । परावो वै । वा अपाम् । अपामोषधीनाम् । ओषधीनाम् गर्भः । गर्भः पशून् । पशूनेव । एवाव । 13 (50/52) T.S.3.3.5.4 - Kramam अवं रुन्धे । रुन्ध एतावत् । एतावद् वै । वै पुरुषम् । पुरुषम् परितः । परितस्तत् । तदेव । एवाव । अवं रुन्धे । रुन्ध ऋतस्यं । ऋतस्यं त्वा । त्वा व्योमने । व्योमन इति । व्योमन इति वि – ओमने । इत्याह । आहेयम् । इयं ँवै । वा ऋतस्य । ऋतस्य व्योम । व्योमेमाम् । व्योमेति वि-ओम । इमामेव । एवाभि । अभि जयति । जयत्यृतस्य । ऋतस्य त्वा । त्वा विभूमने । विभूमन इति । विभूमन इति वि – भूमने । इत्याह । आहान्तरिक्षम् । अन्तरिक्षं वै । वा ऋतस्य । ऋतस्य विभूम । विभूमान्तरिक्षम् । विभूमेति वि – भूम । अन्तरिक्षमेव । एवाभि । अभि जयति । जयत्यृतस्य । ऋतस्य त्वा । त्वा विधर्मणे । विधर्मण इति । विधर्मण इति वि – धर्मणे । इत्याह ।

तृतीय काण्डे – तृतीय प्रश्नः – (TS 3.3)

आह द्यौः । द्यौर् वै । वा ऋतस्य । ऋतस्य विधर्म । विधर्म दिवम् । — — — । — — — । विधर्मिति वि — धर्म । दिवमेव । एवाभि । अभि जयति । — — । — — — — जयत्यृतस्य () । ऋतस्य त्वा । 14 (50/56)

T.S.3.3.5.5 - Kramam

त्वा सत्यायं । सत्यायेति । इत्याह । आह दिशः । दिशो वै । वा ऋतस्य । ऋतस्य सत्यम् । सत्यम् दिशः । दिशं एव । एवाभि । अभि जयति । जयत्यृतस्य । ऋतस्य त्वा । त्वा ज्योतिषे । ज्योतिष इति । इत्याह । आह सुवर्गः । सुवर्गो वै । सुवर्ग इति सुवः–गः । वै लोकः । लोक ऋतस्य । ऋतस्य ज्योतिः । ज्योतिः सुवर्गम् । सुवर्गमेव । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एव लोकम् । लोकमि । अभि जयति । जयत्येतावन्तः । एतावन्तो वै । वै देवलोकाः । देवलोकास्तान् । देवलोका इति देव – लोकाः । तानेव । एवाभि । अभि जयित । जयित दशं । दशं सम् । सम् पद्यन्ते । पद्यन्ते दशाक्षरा । दशाक्षरा विराट् । दशाक्षरेति दश-अक्षरा । विराडन्नम् । विराडिति वि – राट् । अन्नं विराट् । विराड् विराजिं । विराडितिं वि – राट् । विराज्येव । विराजीतिं वि – राजिं ।

एवानाद्ये । अन्नाद्ये प्रति । अन्नाद्य इत्यन्न – अद्ये । प्रति तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति ॥ 15 (46/54) (व्योमन ऋतस्य – प्राणः – पशूनेव – विधर्म दिवमेवाभि जयत्यृतस्य – षट्चत्वारिङ्शच्च) (A5) T.S.3.3.6.1 - Kramam देवा वै । वै यत् । यद् यज्ञेन । यज्ञेन न । नावारुन्धत । अवारुन्धत तत् । अवारुन्धतेत्यव – अरुन्धत । तत् परैः । परैरव । अवारुन्धत । अरुन्धत तत् । तत् पराणाम् । पराणाम् परत्वम् । परत्वं यत् । परत्वमिति पर – त्वम् । यत् परे । परे गृह्यन्ते । गृह्यन्ते यत् । यदेव । एव यज्ञेन । यज्ञेन न । नावरुन्धे । अवरुन्धे तस्य । अवरुन्ध इत्यव – रुन्धे । तस्यावरुद्ध्यै । अवरुद्ध्यै यम् । अवरुद्ध्या इत्यवं – रुद्ध्यै । यम् प्रथमम् । प्रथमम् गृह्णाति । गृह्णातीमम् । इममेव । एव तेन । तेन लोकम् । लोकमभि । अभि जयति । जयति यम् । यम् द्वितीयम् । द्वितीयमन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् तेन । तेन यम् । यन् तृतीयम् । तृतीयममुम् । अमुमेव । एव तेन । तेन लोकम् । लोकमभि । अभि जयति । जयति यत् ।

```
तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)
```

यदेते। एते गृह्यन्ते। गृह्यन्त एषाम्। एषां लोकानाम्। लोकानामभिजित्यै । अभिजित्या उत्तरेषु । अभिजित्या इत्यभि - जित्यै । 16 (50/55) T.S.3.3.6.2 - Kramam उत्तरेष्वहस्सु । उत्तरेष्वित्युत् – तरेषु । अहस्स्वमुतः । अहस्स्वित्यहः – सु । अमुतो ऽर्वाञ्चः । अर्वाञ्चो गृह्यन्ते । गृह्यन्ते ऽभिजित्यं । अभिजित्यैव । अभिजित्येत्यभि – जित्यं । एवेमान् । इमान् ँलोकान् । लोकान् पुनः । पुनरिमम् । इमं ँलोकम् । लोकम् प्रत्यवरोहन्ति । प्रत्यवरोहन्ति यत् । प्रत्यवरोहन्तीति प्रति – अवरोहन्ति । यत् पूर्वेषु । पूर्वेष्वहस्सु । अहस्स्वितः । अहस्स्वित्यहः – सु । इतः पराञ्चः । पराञ्चो गृह्यन्ते । गृह्यन्ते तस्मात् । तस्मादितः । इतः पराञ्चः । पराञ्च इमे । इमे लोकाः । लोका यत् । यदुत्तरेषु । उत्तरेष्वहस्सु । उत्तरेष्वित्युत् – तरेषु । अर्वाञ्चो गृह्यन्ते । गृह्यन्ते तस्मात् । तस्मादमुतः । अमुतो ऽर्वाञ्चः । अर्वाञ्च इमे । इमे लोकाः । लोकास्तस्मात् । तस्मादयातयाम्नः ।

अयातयाम्नो लोकान् । अयातयाम्न इत्ययात – याम्नः । लोकान् । ॥ – । । । – मनुष्याः । मनुष्या उप । उप जीवन्ति । जीवन्ति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनों वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति कस्मात् । कस्माथ् सत्यात् । सत्यादद्भ्यः । अद्भ्य ओषधयः । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । ओषधयः सम् । सम् भवन्ति । भवन्त्योषधयः () । ओषधयो मनुष्याणाम् । 17 (50/60) T.S.3.3.6.3 - Kramam मनुष्याणामन्नम् । अन्नम् प्रजापतिम् । प्रजापतिम् प्रजाः । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । प्रजा अनु । प्रजा इति प्र – जाः । अनु प्र । प्र जायन्ते । जायन्त इति । इति परान् । परानन् । अन्विति । इति ब्रूयात् । ब्रूयाद् यत् । यद् गृह्णाति । गृह्णात्यद्भ्यः । अद्भ्यस्त्वा । अद्भ्य इत्यंत् – भ्यः । त्वौषधीभ्यः । ओषधीभ्यो गृह्णामि । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । गृह्णामीति । इति तस्मात् । तस्मादद्भ्यः । अद्भ्य ओषधयः । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । ओषधयः सम् । सम् भवन्ति । भवन्ति यत् । यद् गृह्णाति ।

गृह्णात्योषधीभ्यः । ओषधीभ्यस्त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । त्वा प्रजाभ्यः । प्रजाभ्यों गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । गृह्णामीति । इति तस्मात् । तस्मादोषधयः । ओषधयो मनुष्याणाम् । मनुष्याणामन्नम् । अन्नं यत् । यद् गृह्णाति । गृह्णाति प्रजाभ्यः । प्रजाभ्यस्त्वा । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । त्वा प्रजापतये । प्रजापतये गृह्णामि । प्रजापतय इति प्रजा – पतये । गृह्णामीति । इति तस्मात् । तस्मात् प्रजापतिम् । प्रजापतिम् प्रजाः । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । प्रजा अनु । प्रजा इति प्र – जाः । अनु प्र। प्र जायन्ते । जायन्त इति जायन्ते ॥ 18 (48/59) (अभिजित्यै – भवन्त्योषधयो – ऽष्टाचत्वारिङ्शच्च) (A6) T.S.3.3.7.1 - Kramam प्रजापतिर् देवासुरान् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवासुरानसृजत । देवासुरानिति देव – असुरान् । असृजत तत् । तदनु । अनु यज्ञः । यज्ञो ऽसृज्यत । असृज्यत यज्ञम् । यज्ञम् छन्दा एंसि । छन्दा एंसि ते । ते विष्वं ञ्चः । विष्वं ञ्चो वि । व्यक्रामन्न् । अक्रामन्थ् सः । सो ऽसुरान् । असुराननु । अनु यज्ञः ।

यज्ञो ऽप । अपाक्रामत् । अक्रामद् यज्ञम् । यज्ञम् छन्दार्सि । छन्दा ्सि ते । ते देवाः । देवा अमन्यन्त । अमन्यन्तामी । अमी वै । अमी इत्यमी । वा इदम् । इदमभूवन्न् । अभूवन्. यत् । यद् वयम् । वय स्मः । स्म इति । इति ते । ते प्रजापतिम् । प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । उपाधावन् । अधावन्थ् सः । सो ऽब्रवीत् । अब्रवीत् प्रजापतिः । प्रजापतिः छन्दसाम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । छन्दसां वीर्यम् । वीर्यमादाय । आदाय तत् । आदायेत्या – दाय । तद् वः । वः प्र । प्र दास्यामि । दास्यामीति । इति सः । स छन्दंसाम् । छन्दंसां ँवीर्यम् । वीर्यमादाय । 19 (50/56)

T.S.3.3.7.2 - Kramam

ा । । आदाय तत् । आदायेत्या – दाय । तदेभ्यः । एभ्यः प्र । प्रायच्छत् । अयच्छत् तत् । तदनुं । अनु छन्दार्ंसि । छन्दा ७ स्यपं । अपाक्रामन्न् । अक्रामन् छन्दार्स । छन्दार्स यज्ञः । यज्ञस्ततः । ततो देवाः । देवा अभवत् । अभवन् परा । परा उसुराः । असुरा यः । य एवम् । एवम् छन्दसाम् । छन्दसां वैर्यम् । वीर्यं वैद । वेदा । आ श्रावय ।

श्रावयास्तु । अस्तु श्रौषट् । श्रौषड् यजं । यज ये । ये यजामहे । यजामहे वषट्कारः । वषट्कारो भवति । वषट्कार इति वषट् – कारः । भवत्यात्मना । आत्मना परा । परा ऽस्य । अस्य भ्रातृत्यः । भ्रातृत्यो भवति । भवति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति कस्मै । कस्मै कम् । कमद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युरा । आ श्रावयति । श्रावयतीति । इति छन्दसाम् । छन्दसां वीर्याय । वीर्यायेति । इति ब्रूयात् । ब्रूयादेतत् । एतद् वै । वै छन्दंसाम् । 20 (50/53) T.S.3.3.7.3 - Kramam । । । । । । छन्दसां वीर्यम् । वीर्यमा । आ श्रावय । श्रावयास्तु । अस्तु श्रौषट् । श्रौषड् यज । यज ये । ये यजामहे । यजामहे वषट्कारः । वषट्कारो यः । वषट्कार इति वषट्-कारः । य एवम् । एवं वैदं । वेद सवीर्यैः । सवीर्यैरेव । सवीर्यैरिति स – वीर्यैः । एव छन्दोभिः । छन्दोभिरर्चति । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । अर्चति यत् । यत् किम् । किम् च । चार्चति । अर्चति यत् । यदिन्द्रः । इन्द्रो वृत्रम् । वृत्रमहन् । अहन्त्रमेद्ध्यम् । अमेद्ध्यम् तत् ।

तद् यत् । यद् यतीन् । यतीनपावपत् । अपावपदमेद्ध्यम् । अपावपदित्यप-अवपत् । अमेद्ध्यम् तत् । तदथं । अथ कस्मात् । कस्मादैन्द्रः । ऐन्द्रो यज्ञः । यज्ञ आ । आ स⊌स्थातोः । स स्थातोरिति । स स्थातोरिति सम् – स्थातोः । इत्याहुः । आहुरिन्द्रस्य । इन्द्रस्य वै । वा एषा । एषा यज्ञिया । यज्ञिया तनूः । तनूर् यत् । यद् यज्ञः । यज्ञस्ताम् । तामेव । एव तत् () । तद् यजन्ति । यजन्ति यः । य एवम् । एवं वैदं । वेदोपं । उपैनम् । एनं यज्ञः । यज्ञो नमति । नमतीति नमति ॥ 21 (58/63) (छन्दसां वीर्यं – वा – एव त – दष्टौ च) (A7) T.S.3.3.8.1 - Kramam आयुर्दा अग्ने । आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने हविषः । हविषो जुषाणः । जुषाणो घृतप्रतीकः । घृतप्रतीको घृतयोनिः । घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । घृतयोनिरेधि । घृतयोनिरिति घृत – योनिः । एधीत्येधि ॥ घृतम् पीत्वा । पीत्वा मधु । मधु चारु । चारु गव्यम् । गव्यम् पिता । पितेव । इव पुत्रम् । पुत्रमभि । अभि रक्षतात् । रक्षतादिमम् । इममितीमम् ॥ आ वृश्च्यते । वृश्च्यते वै । वा एतत् ।

```
एतद् यजमानः । यजमानो उग्निभ्याम् । अग्निभ्यां यत् ।
अग्निभ्यामित्यग्नि – भ्याम् । यदेनयोः । एनयोः शृतङ्कृत्यं ।
शृतङ्कृत्यार्थ । शृतङ्कृत्येति शृतम् – कृत्य । अथान्यत्र ।
अन्यत्रावभृथम् । अवभृथमवैति । अवभृथमित्यव – भृथम् ।
अवैत्यायुर्दाः । अवैतीत्यव – एति । आयुर्दा अग्ने ।
आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने हिवषः । हिवषो जुषाणः ।
जुषाण इति । इत्यवभृथम् । अवभृथमवैष्यन् ।
अवभृथमित्यव – भृथम् । अवैष्यन् जुहुयात् ।
अवैष्यन्नित्यंव – एष्यन् । जुहुयादाहुत्या । आहुत्यैव ।
आहुत्येत्या-हुत्या । एवैनौ । एनौ शमयति । शमयति न । नार्तिम् ।
आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छति यजमानः । यजमानो यत् ।
यत् कुसीदम् । कुसीदमप्रतीत्तम् । 22 (50/61)
T.S.3.3.8.2 - Kramam
अप्रतीत्तम् मयि । अप्रतीत्तमित्यप्रति – इत्तम् । मयि येन ।
। । । । । । । । । । । । योन यमस्य । यमस्य बलिना । बलिना चरामि । चरामीति चरामि ॥
इहैव। एव सन्न्। सन्निरवदये। निरवदये तत्।
```

निरवदय इति निः – अवदये । तदेतत् । एतत् तत् । तदंग्ने । अग्ने अनुणः । अनुणो भवामि । भवामीति भवामि ॥ विश्वलोप विश्वदावस्य । विश्वलोपेति विश्व – लोप । विश्वदावस्य त्वा । विश्वदावस्येति विश्व – दावस्य । त्वा ऽऽसन्न् । आसन् जुहोमि । जुहोम्यग्धात् । अग्धादेकः । अग्धादित्यग्ध – अत् । एको ऽहुतात् । अहुतादेकः । अहुतादित्यहुत – अत् । एकः समसनात् । समसनादेकः । समसनादिति समसन – अत् । एक इत्येकः ॥ ते नः । नः कृण्वन्तु । कृण्वन्तु भेषजम् । भेषज् सदः । सदः सहः । सहो वरेण्यम् । वरेण्यमिति वरेण्यम् ॥ अयम् नः । नो नभसा । नभसा पुरः । पुरः स ७स्फानः । स ७स्फानो अभि । स ७ स्फान इति सम् – स्फानः । अभि रक्षतु । रक्षत्विति रक्षतु ॥ गृहाणामसमर्त्यै । असमर्त्यै बहवः । असमर्त्या इत्यसम् – ऋत्यै । बहवों नः । नो गृहाः । गृहा असन्न् । असन्नित्यसन्न् ॥ स त्वम् । त्वम् नः । नो नभसः । 23 (50/59)

T.S.3.3.8.3 - Kramam भद्रयेति भद्रया ॥ पुनर् नः । नो नष्टम् । नष्टमा । आ कृधि । कृधि पुनः । पुनर् नः । नो रियम् । रियमा । आ कृधि । कृधीति कृधि ॥ देव स स्मान । स स्मान सहस्रपोषस्य । स स्मानेति सम् - स्फान । सहस्रपोषस्येशिषे । सहस्रपोषस्येति सहस्र-पोषस्य । ईशिषे सः । स नः । नो रास्व । रास्वाज्यांनिम् । अज्यानिज् रायः । रायस्पोषम् । पोषज् सुवीर्यम् । सुवीर्यज् सम्वथ्सरीणाम् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । सम्वथ्सरीणा 🖃 स्वस्तिम् । सम्वथ्सरीणामिति सम् – वथ्सरीणाम् । स्वस्तिमिति स्वस्तिम् ॥ अग्निर् वाव । वाव यमः । यम इयम् । इयं ँयमी । यमी कुसींदम् । कुसींदं वै । वा एतत् । एतद् यमस्य । यमस्य यजमानः । यजमान आ । आ दत्ते । दत्ते यत् । यदोषधीभिः । ओषधीभिर् वेदिम् । ओषधीभिरित्योषधि – भिः । वेदि : स्तृणाति । स्तृणाति यत् । यदनुपौष्य । अनुपौष्य प्रयायात् । अनुपौष्येत्यनुप – ओष्य । प्रयायाद् ग्रीवबद्धम् ।

प्रयायादिति प्र – यायात् । ग्रीवबद्धमेनम् । ग्रीवबद्धमिति ग्रीव – बद्धम् । एनममुष्मिन्न् । 24 (50/58) T.S.3.3.8.4 - Kramam अमुष्मिन् ँलोके । लोके नेनीयेरत्न् । नेनीयेरन्. यत् । यत् कसीदम् । कुसीदमप्रतीत्तम् । अप्रतीत्तम् मयि । अप्रतीत्तमित्यप्रति – इत्तम् । मयीति । इत्युपं । उपौषति । ओषतीह । इहैव । एव सन्न् । सन्. यमम् । यमम् कुसीदम् । कुसीदम् निरवदायं । निरवदायानृणः । निरवदायेति निः – अवदायं । अनृणः सुवर्गम् । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकमेति । एति यदि । यदि मिश्रम् । । मिश्रमिव । इव चरेत् । चरेदञ्जलिना । अञ्जलिना सक्तून् । सक्तृन् प्रदाव्ये । प्रदाव्ये जुहुयात् । प्रदाव्यं इति प्र – दाव्ये । जुहुयादेषः । एष वै । वा अग्निः । अग्निर् वैश्वानरः । वैश्वानरो यत् । यत् प्रदाव्यः । प्रदाव्यः सः । प्रदाव्यं इति प्र – दाव्यः । स एव । एवैनम् । एन ७ स्वदयति । स्वदयत्यह्नाम् । अहां वधान्याम् । विधान्यामेकाष्टकायाम् । विधान्यामिति वि – धान्याम् । एकाष्टकायामपूपम् । एकाष्टकायामित्येक – अष्टकायाम् ।

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

T.S.3.3.8.5 - Kramam दहति पुण्यसमम् । पुण्यसमम् भवति । पुण्यसममिति पुण्य-समम् । भवति यदि । यदि न । न दहति । दहति पापसमम् । पापसममेतेन । पापसममिति पाप – समम् । एतेन ह । ह स्म । स्म वै। वा ऋषयः। ऋषयः पुरा। पुरा विज्ञानेन। विज्ञानेन दीर्घसत्रम् । विज्ञानेनेतिं वि – ज्ञानेन । दीर्घसत्रमुपं । दीर्घसत्रमिति दीर्घ – सत्रम् । उप यन्ति । यन्ति यः । यो वै । वा उपद्रष्टारम् । उपद्रष्टारमुपश्रोतारम् । उपद्रष्टारमित्युप – द्रष्टारम् । उपश्रोतारमनुख्यातारम् । उपश्रोतारमित्युप – श्रोतारम् । अनुख्यातारं ँविद्वान् । अनुख्यातारमित्यनु – ख्यातारम् । विद्वान्. यजते । यजते सम् । सममुष्मिन्न् । अमुष्मिन् ँलोके । लोक इष्टापूर्तेन । इष्टापूर्तेन गच्छते । इष्टापूर्तेनेतीष्ट – पूर्तेन । गच्छते ऽग्निः ।

अग्निर् वै । वा उपद्रष्टा । उपद्रष्टा वायुः । उपद्रष्टेत्युप – द्रष्टा । वायुरुपश्रोता । उपश्रोता ऽऽदित्यः । उपश्रोतेत्युप – श्रोता । आदित्यो ऽनुख्याता । अनुख्याता तान् । अनुख्यातेत्यनु – ख्याता । तान्. यः । य एवम् । एवं वैद्वान् । विद्वान्. यजते । यजते सम् । सममुष्मिन् । अमुष्मिन् ँलोके । लोक इष्टापूर्तेन । इष्टापूर्तेन गच्छते । इष्टापूर्तेनेतीष्ट – पूर्तेन । गच्छते ऽयम् । अयम् नः । नो नभसा । नभसा पुरः । पुर इति । 26 (50/62) T.S.3.3.8.6 - Kramam इत्याह । आहाग्निः । अग्निर् वै । वै नभसा । नभसा पुरः । ॥ पुरो ऽग्निम् । अग्निमेव । एव तत् । तदाह । आहैतत् । एतन् मे । मे गोपाय । गोपायेति । इति सः । स त्वम् । त्वम् नः । नो नभसः । नभसस्पते । पत इति । इत्याह । आह वायुः । वायुर् वै । वै नभसः । नभसस्पतिः । पतिर् वायुम् । वायुमेव । एव तत् । तदाह । आहैतत् । एतन् में । मे गोपाय । गोपायेति । इति देव । देव सब्स्फान । सब्स्फानेति । सब्स्फानेति सम् – स्फान । इत्याह । आहासौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्यो देवः ।

देवः सब्स्फानः । सब्स्फानं आदित्यम् । सब्स्फान इति सं – स्फानः । आदित्यमेव । एव तत् । तदाह । आहैतत् । एतन् में । मे गोपाय । गोपायेति () । इतीतीति ॥ 27 (50/52) (कुसीदं – त्वं नं – एन – मोषेद्यदि – पुर – आदित्यमेव तदाहैतन्मे गोपायेति) (A8) T.S.3.3.9.1 - Kramam एतं युवानम् । युवानम् परि । परि वः । वो ददामि । ददामि तेन । तेन क्रीडन्तीः । क्रीडन्ती श्चरत । चरत प्रियेण । प्रियेणेति प्रियेण ॥ मा नः । नः शाप्त । शाप्त जनुषा । जनुषा सुभागाः । सुभागा रायः । सुभागा इति सु – भागाः । रायस्पोषेण । पोषेण सम् । समिषा । इषा मदेम । मदेमेति मदेम ॥ नमो महिम्ने । महिम्न उत । उत चक्षुषे । चक्षुषे ते । ते मरुताम् । मरुताम् पितः । पितस्तत् । तदहम् । अहम् गृंणामि । गृणामीति गृणामि ॥ । । । । । । अनु मन्यस्व । मन्यस्व सुयजा । सुयजा यजाम । सुयजेति सु – यजा। यजाम जुष्टम्। जुष्टम् देवानाम्। देवानामिदम्। इदमस्तु । अस्तु हव्यम् । हव्यमिति हव्यम् ॥ देवानामेषः ।

एष उपनाहः । उपनाह आसीत् । उपनाह इत्युप – नाहः । आसीदपाम् । अपाम् गर्भः । गर्भ ओषधीषु । ओषधीषु न्यंकः । न्यक्त इति नि – अक्तः ॥ सोमस्य द्रफ्सम् । द्रफ्समवृणीत । अवृणीत पूषा । पूषा बृहन्न् । 28 (50/53) T.S.3.3.9.2 - Kramam बृहन्नद्रिः । अद्रिरभवत् । अभवत् तत् । तदेषाम् । एषामित्येषाम् ॥ पिता वथ्सानाम् । वथ्सानाम् पतिः । पतिरध्नियानाम् । अध्नियानामथी । अथो पिता । अथो इत्यथों । पिता महताम् । महताम् गर्गराणाम् । गर्गराणामिति गर्गराणाम् ॥ वथ्सो जरायुं । जरायुं प्रतिधुक् । प्रतिधुक् पीयूषः । प्रतिधुगिति प्रति – धुक् । पीयूष आमिक्षा । आमिक्षा मस्तु । मस्तुं घृतम् । घृतमस्य । अस्य रेतः । रेत इति रेतः ॥ त्वाम् गावः । गावो ऽवृणत । अवृणत राज्याय । राज्याय त्वाम् । त्वाङ् हवन्त । हवन्त मरुतः । मरुतः स्वर्काः । स्वर्का इति सु – अर्काः ॥ वर्षान् क्षत्रस्य । क्षत्रस्य ककुभि । ककुभि शिश्रियाणः । शिश्रियाण स्ततः । ततो नः । न उग्रः । उग्रो वि । वि भज । भजा वस्ति । वसूनीति वसूनि ॥ व्यृद्धेन वै । व्यृद्धेनेति वि – ऋद्धेन । वा एषः ।

एष पशुना । पशुना यजते । यजते यस्य । यस्यैतानि । एतानि न । न क्रियन्ते । क्रियन्त एषः ()। एष हं। हतु। त्वै। वै समृद्धेन। समृद्धेन यजते । समृद्धेनेति सम् – ऋद्धेन । यजते यस्य । यस्यैतानि । एतानि क्रियन्ते । क्रियन्त इति क्रियन्ते ॥ 29 (58/62) (पूषा - क्रियन्त एषो - ऽष्टौ च) (A9) T.S.3.3.10.1 - Kramam सूर्यो देवः । देवो दिविषद्भ्यः । दिविषद्भ्यो धाता । दिविषद्भ्य इति दिविषत् – भ्यः । धाता क्षत्रायं । क्षत्रायं वायुः । वायुः प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । बृहस्पतिस्त्वा । त्वा प्रजापतये । प्रजापतये ज्योतिष्मतीम् । प्रजापतय इति प्रजा – पतये । ज्योतिष्मतीम् जुहोतु । जुहोत्विति जुहोतु ॥ यस्यास्ते । ते हरितः । हरितो गर्भः । गर्भो ऽथो । अथो योनिः । अथो इत्यथो । योनिर् हिरण्ययी । हिरण्ययीति हिरण्ययी ॥ अङ्गान्यहुता । अहुता यस्यै । यस्यै ताम् । ताम् देवैः । देवैः सम् । समजीगमम् । अजीगममित्यजीगमम् ॥ आ वर्तन । वर्तन वर्तय । वर्तय नि । नि निवर्तन । निवर्तन वर्तय । निवर्तनेति नि – वर्तन ।

वर्तयेन्द्र । इन्द्र नर्दबुद । नर्दबुदेति नर्दबुद ॥ भूम्या श्वतस्रः । चतसः प्रदिशः । प्रदिशस्ताभिः । प्रदिश इति प्र – दिशः । ताभिरा। आ वर्तय। वर्तया पुनः। पुनरिति पुनः॥ वि ते। ते भिनद्मि । भिनद्मि तकरीम् । तकरीं ँवि । वि योनिम् । योनिं ँवि । वि गवीन्यौ ॥ गवीन्याविति गवीन्यौ । वि मातरं । 30 (50/55) T.S.3.3.10.2 - Kramam मातरम् च। च पुत्रम्। पुत्रम् च। च वि। वि गर्भम्। गर्भम् च। च जरायुं । जरायुं च । चेति च ॥ बहिस्ते । ते अस्तु । अस्तु बाल् । बालिति । इतीतीति ॥ उरुद्रफ्सो विश्वरूपः । उरुद्रफ्स इत्युरु – द्रफ्सः । विश्वरूप इन्दुः । विश्वरूप इति विश्व – रूपः । इन्दुः पवमानः । पवमानो धीरः । धीर आनञ्ज । आनञ्ज गर्भम् । गर्भमिति गर्भम् ॥ एकपदी द्विपदी । एकपदीत्येक – पदी । द्विपदी त्रिपदी । द्विपदीति द्वि – पदी । त्रिपदी चतुष्पदी । त्रिपदीति त्रि – पदी । चतुष्पदी पञ्चपदी । चतुष्पदीति चतुः – पदी । पञ्चपदी षट्पदी । पञ्चपदीति पञ्च – पदी । षट्पदी सप्तपदी । षट्पदीति षट् – पदी । सप्तपद्यष्टापदी । सप्तपदीति सप्त – पदी ।

```
तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)
```

अष्टापदी भुवना । अष्टापदीत्यष्टा-पदी । भुवना उनु । अनु प्रथताम् । प्रथता स्वाहा । स्वाहेति स्वाहा ॥ मही द्यौः । द्यौः पृथिवी । पृथिवी च । च नः । न इमम् । इमं ँयज्ञम् । यज्ञम् मिमिक्षताम् । मिमिक्षतामितिं मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् नः । नो भरीमभिः । भरीमभिरिति भरीम - भिः ॥ 31 (44/54) (गविन्यौ वि – चतुश्चत्वारिङ्शच्च) (A10) T.S.3.3.11.1 - Kramam ः। । । । इदं वाम् । वामास्ये । आस्ये हविः । हविः प्रियम् । प्रियमिन्द्राबृहस्पती । इन्द्राबृहस्पती इतीन्द्रा – बृहस्पती । उक्थम् मदः । मदश्च । च शस्यते । शस्यत इति शस्यते ॥ अयं वाम् । वाम् परि । परिषिच्यते । सिच्यते सोमः । सोम इन्द्राबृहस्पती । इन्द्राबृहस्पती इतीन्द्रा – बृहस्पती ॥ चारुर् मदाय । मदाय पीतये । पीतय इति पीतये ॥ अस्मे इन्द्राबृहस्पती । अस्मे इत्यस्मे । इन्द्राबृहस्पती रियम् । इन्द्राबृहस्पती इतीन्द्रा – बृहस्पती । रियम् धत्तम् । धत्त ए रातिग्विनम् । रातिग्विनमिति रात – ग्विनम् ॥ अश्वावन्त एं सहस्रिणम् । अश्वावन्तमित्यश्च – वन्तम् ।

सहस्रिणमिति सहस्रिणम् ॥ बृहस्पतिर् नः । नः परि । परि पातु । पातु पश्चात् । पश्चादुत । उतोत्तरस्मात् । उत्तरस्मादधरात् । उत्तरस्मादित्युत् – तरस्मात् । अधरादघायोः । अघायोरित्यघ-योः ॥ इन्द्रः पुरस्तात् । पुरस्तादुत । उत मद्ध्यतः । मद्ध्यतो नः । नः सखा । सखा सखिभ्यः । सखिभ्यो वरिवः । सखिभ्य इति सर्खि – भ्यः । वरिवः कृणोतु । कृणोत्विति कृणोतु ॥ वि ते । ते विष्वक् । विष्वग् वातजूतासः । वातजूतासो अग्ने । वातंजूतास इति वातं – जूतासः । अग्ने भामासः । भामासः शुचे । 32 (50/56)

T.S.3.3.11.2 - Kramam

शुचे शुचयः । शुचय श्ररन्ति । चरन्तीति चरन्ति ॥ तुविम्रक्षासो दिव्याः । तुविम्रक्षास इति तुवि – म्रक्षासः । दिव्या नवग्वाः । नवंग्वा वना । वना वनन्ति । वनन्ति धृषता । धृषता रुजन्तः । रुजन्त इति रुजन्तः ॥ त्वामंग्ने । अग्ने मानुषीः । मानुषीरीडते । इंडते विशः । विशो होत्राविदम् । होत्राविदं विविचिम् । होत्राविदमिति होत्रा – विदम् । विविचि*ण्* रत्नधातमम् ॥

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

विविचिमिति वि – विचिम् । रत्नधातममिति रत्न – धातमम् ॥ गुहा सन्तम् । सन्तर् सुभग । सुभग विश्वदर् ज्ञातम् । सुभगेति सु – भग । विश्वदर् ज्ञातम् तुविष्मणसम् । विश्वदर् ज्ञातमिति विश्व - दर् ज्ञातम् । तुविष्मणस्य सुयजम् । सुयजम् घृतश्रियम् । सुयजमिति सु – यजम् । घृतश्रियमिति घृत – श्रियम् ॥ धाता ददातु । ददातु नः । नो रियम् । रियमीशानः । ईशानो जगतः । जगतस्पतिः । पतिरिति पतिः ॥ स नः । नः पूर्णेन । पूर्णेन वावनत् । वावनदितिं वावनत् ॥ धाता प्रजायाः । प्रजाया उत । प्रजाया इति प्र – जायाः । उत रायः । राय ईशे । ईशे धाता । धातेदम् । इदं विश्वम् । विश्वम् भुवनम् । भुवनम् जजान । जजानेति जजान ॥ धाता पुत्रम् । पुत्रं यजमानाय । यजमानाय दाता । दाता तस्मै । 33 (50/57)

T.S.3.3.11.3 - Kramam

तस्मा उ। उहव्यम्। हव्यम् घृतवत्। घृतवद् विधेम। घृतवदिति घृत-वत्। विधेमेति विधेम॥ धाता ददातु। ददातु नः। नो रियम्। रियम् प्राचीम्। प्राचीम् जीवातुम्। जीवातुमक्षिताम्।

अक्षितामित्यक्षिताम् ॥ वयम् देवस्य । देवस्य धीमहि । धीमहि सुमतिम् । सुमति एं सत्यराधसः । सुमतिमिति सु-मतिम् । सत्यराधस इति सत्य – राधसः ॥ धाता ददातु । ददातु दाशुषे । दाशुषे वसूनि । वसूनि प्रजाकामाय । प्रजाकामाय मीढुषे । प्रजाकामायेति प्रजा – कामाय । मीढुषे दुरोणे । दुरोण इति दुः – ओने ॥ तस्मै देवाः । देवा अमृताः । अमृताः सम् । सं व्ययन्ताम् । व्ययन्तां विश्वे । विश्वे देवासः । देवासो अदितिः । अदितिः सजोषाः । सजोषा इति स – जोषाः ॥ अनु नः । नो उद्य । अद्यानुमितः । अनुमितर् यज्ञम् । अनुमितिरित्यनु – मितः । यज्ञम् देवेषु । देवेषु मन्यताम् । मन्यतामिति मन्यताम् ॥ अग्निश्च । च हव्यवाहनः । हव्यवाहनो भवताम् । हव्यवाहन इति हव्य – वाहनः । भवताम् दाशुषे । दाशुषे मयः । मय इति मयः ॥ अन्वित् । इदनुमते । अनुमते त्वम् । अनुमत इत्यनु – मते । त्वम् मन्यासै । 34 (50/56)

T.S.3.3.11.4 - Kramam

मन्यासै राम् । राम् च । च नः । नः कृधि । कृधीति कृधि ॥ क्रत्वे दक्षाय । दक्षाय नः । नो हिनु । हिनु प्र । प्रणः । न आयू ्षि । आयू ्षि तारिषः । तारिष इति तारिषः ॥ अनु मन्यताम् । मन्यतामनुमन्यमाना । अनुमन्यमाना प्रजावन्तम् । अनुमन्यमानेत्यनु – मन्यमाना । प्रजावन्तर् रियम् । प्रजावन्तमिति प्रजा – वन्तम् । रयिमक्षीयमाणम् । अक्षीयमाणमित्यक्षीयमाणम् ॥ तस्यै वयम् । वय ् हेडसि । हेडसि मा । मा ऽपि । अपि भूम । भूम सा। सा नः। नो देवी। देवी सुहवा। सुहवा शर्म। सुहवेति स् – हवा । शर्म यच्छतु । यच्छत्विति यच्छतु ॥ यस्यामिदम् । इदम् प्रदिशि । प्रदिशि यत् । प्रदिशीति प्र – दिशि । यद् विरोचते । विरोचते उनुमतिम् । विरोचत इति वि – रोचते । अनुमतिम् प्रति । अनुमतिमित्यनु – मतिम् । प्रति भूषन्ति । भूषन्त्यायवः । आयव इत्यायवः ॥ यस्या उपस्थः । उपस्थं उरु । उपस्थ इत्युप – स्थः । उर्वन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षण् सा । सा नः । नो देवी । देवी सुहवा ।

सुहवा शर्म । सुहवेति सु – हवा । शर्म यच्छतु । यच्छत्विति यच्छतु ॥ 35 (50/58)

T.S.3.3.11.5 - Kramam

गुकामहम् । अह् सुहवाम् । सुहवार् सुष्टुती । सुहवामिति सु – हवाम्। सुष्टुती हुवे। सुष्टुतीति सु – स्तुती। हुवे शृणोतुं। शृणोतुं नः । नः सुभगां । सुभगा बोधतु । सुभगेति सु – भगां । बोधतु त्मना । त्मनेति त्मना ॥ सीव्यत्वपः । अपः सूच्या । सूच्या उच्छिद्यमानया । अच्छिद्यमानया ददातु । ददातु वीरम् । वीर ् रातदायम् । रातदायमुक्थ्यम् । रातदायमिति रात – दायम् । उक्थ्यमित्युक्थ्यम् ॥ यास्ते । ते राके । राके सुमतयः । सुमतयः सुपेशसः । सुमतय इति सु – मतयः । सुपेशसो याभिः । सुपेशस इति सु – पेशसः । याभिर् ददासि । ददासि दाशुषे । दाशुषे वसूनि । वसूनीति वसूनि ॥ ताभिर् नः । नो अद्य । अद्य सुमनाः । सुमनां उपागिह । सुमना इति सु – मनाः । उपागिह सहस्रपोषम् । उपागहीत्युप – आगिह । सहस्रपोष 🗸 स्भगे । सहस्रपोषमिति सहस्र – पोषम् । सुभगे रराणा ।

सुभग इति सु – भगे । रराणेति रराणा ॥ सिनीवालि या । या सुपाणिः । सुपाणिरिति सु – पाणिः ॥ कुहूमहम् । अह् सुभगाम् । सुभगाम् विद्यनापसम् । सुभगामिति सु – भगाम् । विद्यनापसमस्मिन्न् । विद्यनापसमितिं विद्यन – अपसम् । अस्मिन्. यज्ञे । यज्ञे सुहवाम् । सुहवाम् जोहवीमि । सुहवामिति सु-हवाम् । जोहवीमीति जोहवीमि ॥ सा नः । नो ददातु । ददातु श्रवणम् () । श्रवणम् पितृणाम् । पितृणाम् तस्याः । तस्यास्ते । ते देवि । देवि हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ कुहूर् देवानाम् । देवानाममृतस्य । अमृतस्य पत्नी । पत्नी हव्या । हव्या नः । नो अस्य । अस्य हविषः । हविषश्चिकेतु । चिकेत्विति चिकेतु ॥ सम् दाशुषे । दाशुषे किरतु । किरतु भूरि । भूरि वामम् । वामण् रायः । रायस्पोषम् । पोषम् चिकितुषे । चिकितुषे दधातु । दधात्विति दधातु ॥ 36 (74/87) (भामांसो – दाता – त्व – मन्तरिक्ष एं सा नो देवी सुहवा शर्म यच्छतु – श्रवणं – चतुर्विङ्शतिश्च) (A11)

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.3)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 3 :-। (अग्ने तेजस्वि७ – श्चिकितुषे दधातु)

॥ हरिः ओं ॥ ॥ इति तृतीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥ =========

तृतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः - (TS 3.3)

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 3 -<u>Prasanam 1 - TS 3.3</u>

	Panchati	Padams	Krama Vaakyam
Anuvakam 1	2	123	129
Anuvakam 2	2	78	97
Anuvakam 3	3	175	182
Anuvakam 4	3	153	167
Anuvakam 5	5	246	278
Anuvakam 6	3	148	174
Anuvakam 7	3	158	172
Anuvakam 8	6	300	350
Anuvakam 9	2	108	115
Anuvakam 10	2	94	109
Anuvakam 11	5	274	314
Total →	36	1857	2087